Anekant Education Society's

Tuljaram Chaturchand College, Baramati

(Autonomous)

Two Year Degree Programme in Marathi

(Faculty of Arts)

CBCS Syllabus

M.A. (Marathi) Part-II Semester -III

For Department of Marathi

Tuljaram Chaturchand College, Baramati

Choice Based Credit System Syllabus (2023 Pattern)

(As Per NEP 2020)

To be implemented from Academic Year 2023-2024

Title of the Programme: M.A.(Marathi)

Preamble

AES's Tuljaram Chaturchand College has made the decision to change the syllabus of across various faculties from June, 2023 by incorporating the guidelines and provisions outlined in the National Education Policy (NEP), 2020. The NEP envisions making education more holistic and effective and to lay emphasis on the integration of general (academic) education, vocational education and experiential learning. The NEP introduces holistic and multidisciplinary education that would help to develop intellectual, scientific, social, physical, emotional, ethical and moral capacities of the students. The NEP 2020 envisages flexible curricular structures and learning based outcome approach for the development of the students. By establishing a nationally accepted and internationally comparable credit structure and courses framework, the NEP 2020 aims to promote educational excellence, facilitate seamless academic mobility, and enhance the global competitiveness of Indian students. It fosters a system where educational achievements can be recognized and valued not only within the country but also in the international arena, expanding opportunities and opening doors for students to pursue their aspirations on a global scale.

In response to the rapid advancements in Arts the evolving approaches in various domains of Marathi and related subjects, the Board of Studies in Marathi at Tuljaram Chaturchand College, Baramati - Pune, has developed the curriculum for the first semester of M.A. Part-I Marathi , which goes beyond traditional academic boundaries. The syllabus is aligned with the NEP 2020 guidelines to ensure that students receive an education that prepares them for the challenges and opportunities of the 21st century. This syllabus has been designed under the framework of the Choice Based Credit System (CBCS), taking into consideration the guidelines set forth by the National Education Policy (NEP) 2020, LOCF (UGC), NCrF, NHEQF, Prof. R.D. Kulkarni's Report, Government of Maharashtra's General Resolution dated 20th April and 16th May 2023, and the Circular issued by SPPU, Pune on 31st May 2023.

पदवी व पदव्युत्तर मराठी ठळक वैशिष्ट्ये :

भाषा, साहित्य व विविध कलांच्या माध्यमातून होणारे विविध आविष्कार यांचा अभ्यास करणारी विद्या शाखा म्हणून कला शाखा ओळखली जाते. मराठी विषयाची पदवी प्राप्त केलेला विद्यार्थी जीवन जगण्यासाठी विविध प्रकारची कौशल्ये अवगत करू शकेल. साहित्य आणि भाषेच्या ज्ञानामुळे विद्यार्थ्याला करिअरच्या विविध वाटा सुलभ होतील. भाषा व साहित्याच्या अभ्यासाने विद्यार्थ्यांची जीवनदृष्टी विकसित होईल व त्याला जीवन जगण्यास बळ मिळेल. विद्यार्थ्यांच्या ज्ञानाच्या कक्षा विस्तारतील. असा विद्यार्थी एक समर्थ, सुसंस्कृत व भाषासंपन्न नागरिक बनू शकेल. निरामय समाजनिर्मितीसाठी हे महत्वाचे आहे. सध्याच्या काळात समाजाचे जीवनमान उंचावण्यासाठी - गुणवत्तापूर्ण व प्रगत जीवन जगता येण्यासाठी सामाजिक, सांस्कृतिक, नैतिकमूल्यांचे अधिष्ठान असणे व ज्ञानवृद्धीसाठी नाविण्यपूर्ण व कौशल्याधिष्टित अभ्यासक्रम देणे हाच एकमेव मार्ग आहे.

राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण-2020 च्या निर्देशानुसार तर भाषाभ्यासाची नवनवीन तंत्रे विद्यार्थी आत्मसात करतीलच. तसेच प्रसार माध्यमातील विविध सर्जनशील संधी प्राप्त करण्यास विद्यार्थ्यांना मदत होईल. साहित्याची भाषा, व्यवहाराची भाषा आणि शास्त्रीय वाड्मयाची भाषा यातील फरकही विद्यार्थ्यांना समजेल. त्यांचे जीवनाकडे पाहण्याचे परिप्रेक्ष्य विस्तारेल. निवेदक, सूत्रसंचालक, मुलाखतकार, जनसंपर्क अधिकारी, पटकथा लेखक, मुद्रित शोधक, संपादक, वार्ताहर, स्तंभलेखक, माध्यम संवादक, प्रकल्प लेखक, अनुवादक, भाषांतरकार, प्रकाशक, लेखक, नाटककार, अशा भाषा व साहित्याशी संबंधित असंख्य संधी विद्यार्थ्यांना खुणावत आहेत. त्या सदर अभ्यासक्रमातून उपलब्ध होतील, त्या दृष्टीने पदवी व पदव्युत्तर अभ्यासक्रमात मूलभूत बदल करण्यात आलेले आहेत. मराठी भाषेचे सर्जनशील उपयोजन, स्पर्धा परीक्षांसाठी आवश्यक मराठीचे व्याकरण, मराठी भाषेची विविध कौशल्ये, मराठी भाषेचे संगणकीय उपयोजन, आधुनिक व इलेक्ट्रॉनिक माध्यमांसाठी लेखन, व्यावसायिक व माहितीपर लेखन, भाषांतर, रूपांतर, अनुवाद, वाड्मयव्यवहार व प्रकाशन व्यवसाय, शब्दांकन इ. विषयांचा समावेश करण्यात आलेला आहे. साहित्य आणि भाषेच्या अभ्यासामुळे विद्यार्थ्यांच्या अधिष्ठान अभ्यासाचा पाया पक्का होईल व विद्यार्थी साहित्य आणि समाजाच्या सहसंबंधाचे आकलन करू लागेल. त्यातून त्यांची समाजाकडे पाहण्याची एक व्यापक दृष्टी विकसित होईल.

साहित्यनिर्मितीच्या प्रेरणा, लेखक कवींची व्यक्तित्वे, साहित्यकृती, साहित्यिक, साहित्याची वैशिष्ट्ये, भारतीय साहित्य विचाराचा परिचय, भाषाविज्ञान, साहित्यकृतींचा संहितानिष्ठ अभ्यास, समीक्षा विचार व साहित्य संशोधन, वाड्मयप्रकाराची संकल्पना, ग्रामीण व दलित साहित्य प्रवाह, स्त्रीवादी साहित्य प्रवाह, आदिवासी साहित्य प्रवाह, प्राचीन व अर्वाचीन विशेष लेखकाचा अभ्यास, साहित्याचा सामाजिक दृष्टीने अभ्यास, साहित्याचे आंतर्विद्याक्षेत्रीय संशोधन, पदवी पातळीवरील संशोधन, व्यावहारिक व उपयोजित मराठी, प्रसारमाध्यमांसाठी लेखन कौशल्ये, समकालीन समाज इ. विषयांशी विद्यार्थी परिचित होईल. भाषेचे विविध व्यवहार आणि साहित्याच्या संदर्भातील भाषा व्यवहार याविषयी विद्यार्थ्यांची आकलनाची क्षमता निश्चितच वाढेल. लेखन- संपादन, भाषांतर-लेखन, रूपांतर, जाहिरात लेखन, पटकथा लेखन यासंबंधीच्या लेखन प्रकारांत विद्यार्थी पारंगत होईल . वक्तृत्व कला, संभाषण कौशल्ये, प्रासंगिक लेखन या प्रकाराबद्दल चे ज्ञान विद्यार्थी अवगत करतील.

मानवाने निर्माण केलेल्या भाषा, विविध बोलींचा अभ्यास त्यातील संदेश व्यवहार हे मराठी भाषेचे अभ्यासक्षेत्र आहे. मानवी मनाचा आणि प्रतिभेचा कल्पकतापूर्ण आविष्कार तसेच नीतीमूल्यांचा अभ्यास, वाड्मयीन मूल्ये आणि जीवन मूल्यांचा अभ्यास, माणसाच्या नैतिक व सौंदर्य मूल्यांविषयीचा अभ्यास विद्यार्थी करू लागेल, साहित्य, चित्रकला, वास्तुकला व ललित कला तसेच नाट्य, संगीत, नृत्य, चित्रपट या प्रयोगाधिष्ठित कला जगभरातील मानवी संस्कृतीचा पोत जाणून घेणाऱ्या कला आहेत, या कलांचा विशेष अभ्यास करण्याची क्षमता विद्यार्थी मिळवू शकेल. मराठी भाषेच्या अभ्यासाने विद्यार्थ्यांची जीवनाकडे पाहण्याची नवी दृष्टी विकसित होईल. पदवी प्राप्त केलेला विद्यार्थी अधिक स्पष्ट, अभिरुची संपन्न आणि संस्कारित व जबाबदार नागरिक बनेल, असा विश्वास वाटतो.

Programme Specific Outcomes (PSOs)

PSO1. मराठी भाषा आणि वाङ्मयाविषयीचे प्रगत ज्ञान होईल.

PSO2. विविध माध्यमांमध्ये भाषा अभ्यास व उपयोजनाच्या संधी विकसित होतील. तसेच समकालीन वाङ्मयीन प्रवाहांचे व्यवस्थित आकलन होईल.

PSO3. वाङ्मयीन व सामाजिक प्रश्नांसंबंधी विचार करण्याची जाण वाढीस लागेल.

PSO4. साहित्याच्या लक्षणांबाबत विचारांची आणि वाङ्मयीन मूल्यमापनाच्या दृष्टीची समज विकसित होईल.

PSO5. साहित्याभ्यासाच्या संदर्भात प्रस्तुत- अप्रस्तुतेची जाण निर्माण करण्यास मदत होईल.

PSO6. विद्यार्थ्यांची चिकित्सक अभ्यासाची क्षमता विकसित होईल.

PSO7. विशिष्ट कालखंडातील साहित्याच्या अभ्यासाच्या व्याप्ती बद्दल विद्यार्थ्यांची जाण वाढीस लागण्यास मदत होईल.

PSO8. साहित्यकृतीच्या, साहित्यप्रकारांच्या, तौलनिक अभ्यासाची दिशा, व्याप्ती व मर्यादा याबाबतीत समज निर्माण होण्यास मदत होईल.

PSO9. साहित्याविषयीची प्राचीन, मध्ययुगीन, आधुनिक, भारतीय व पाश्चात्य विचारांबाबत समज वाढविण्यास मदत होईल.

PSO10. साहित्याच्या अभ्यासातून विद्यार्थ्यांच्या सूक्ष्म, विश्लेषक व चिकित्सक अभ्यास करण्याच्या क्षमतेमध्ये वाढ होईल.

PSO11. भाषेचे विविध व्यवहार आणि साहित्याच्या संदर्भातील भाषा व्यवहार याविषयीची आकलनाची क्षमता विकसित होईल.

PSO12. विद्यार्थ्यांची भाषिक अभिव्यक्ती सुधारण्यास तसेच पर्यायाने समाजाची भाषिक अभिवृद्धी विकसित होण्याची प्रक्रिया सुरू होईल.

PSO13. लेखन- संपादन, लेखनविद्या -, भाषांतर, रूपांतर, अनुवाद, वक्तृत्व कला, नाट्यकला, या अभिव्यक्तीच्या आविष्कार प्रकार व प्रक्रियांविषयी तसेच त्यासंबंधीची माहिती होईल.

PSO14. लेखकाच्या समग्र लेखक म्हणून अभ्यासाची जाण विकसित होईल तसेच विविध साहित्य प्रवाहांची माहिती होईल व अशा अभ्यासाच्या आकलनक्षमतेत वाढ होईल.

PSO15. समीक्षा आणि उपयोजित समीक्षा याविषयी योग्य समीक्षादृष्टी तयार होण्यास मदत होईल तसेच समीक्षा करण्याची क्षमता विकसित होईल.

PSO16. विद्यार्थ्यांची संशोधक वृत्ती व संशोधन करण्याची क्षमता विकसित होईल.

PSO17. एक जबाबदार नागरिक या दृष्टीने नैतिक व सामाजिक मूल्ये, साहित्य व सांस्कृतिक मूल्ये, राष्ट्रीय मूल्यांचे संवर्धन पर्यावरण संरक्षणव संवर्धन,समाजभान याविषयीची विद्यार्थ्यांची जाणीव विकसित होईल.

.

Anekant Education Society's

Tuljaram Chaturchand College, Baramati

(Autonomous)

Board of Studies (BOS) in Marathi

From 2022-23 to 2024-25

Sr. No	Name of Attendees	Designation
1	Prof. Dr . Seema Naik –Gosavi	Chairman
2.	Dr. Mukta Ambhere	Internal Member
3.	Mr. Santoshkumar Daphalapurkar	Internal Member
4.	Dr. Sunil Khamgal	Internal Member
5.	Dr. Rajkuamr Tarade	Internal Member
6.	Prof.Dr. Tukaram Rongate	Vice-Chancellor Nominee
7.	Prof. Dr. Randhir Shinde	Expert from other University
8.	Prof. Dr. Dasoo Vaidya	Expert from other University
10.	Hon. Raj Kazi	Journalist & Author
11.	Hon. Girish Bhandwalkar	Meritorious Alumni
12	Dr. Ranjana Nemade	BOS Member
15	Mr. Gaurav Shinde	PG Student
16	Bibiaysha Landage	PG Student

Anekant Education Society's

Tuljaram Chaturchand College of Arts, Science and Commerce, Baramati (Autonomous)

Course & Credit Structure for (M.A. Marathi) Part-II (2023 Pattern as per NEP-2020)

Sem	Course Type	Course Code	Course Title	Theory/ Practical	No. of Credits
III	Major (Mandatory)	MAR -601-MJM	प्रसारमाध्यमे आणि साहित्य व्यवहार	Theory	04
	Major (Mandatory)	MAR -602-MJM	साहित्य समीक्षा व संशोधन	Theory	04
	Major (Mandatory)	MAR -603-MJM	विशेष लेखकाचा अभ्यास – डॉ . सदानंद देशमुख	Theory	04
	Major (Mandatory)	MAR -604-MJM	भाषण लेखन : तंत्र व कला	Theory	02
	Major (Elective)	MA -611- MJE(A)	वैचारिक साहित्य	Theory	04
		MAR -611-MJE(B)	लोकसाहित्य		
	Research Project (RP)	MAR -621-RP	Research Project	Practical	04
	Total Credits Semester III				**22**
IV	Major (Mandatory)	MAR -651-MJM	प्रसारमाध्यमे आणि साहित्य व्यवहार	Theory	04
	Major (Mandatory)	MAR -652-MJM	साहित्य समीक्षा व संशोधन	Theory	04
	Major (Mandatory)	MAR -653-MJM	विशेष लेखकाचा अभ्यास – डॉ . सदानंद देशमुख	Theory	04
	Major (Elective)	MAR-661-MJE(A)	साहित्याचा सामाजिक दृष्टीने अभ्यास	Theory	04
		MAR -661-MJE(B)	मराठी लोकसाहित्य		
	Research Project (RP)	MAR -681-RP	Research Project (RP)	Practical	06
	Total Credits Semester-IV				**22**
Cumulative Credits Semester III and IV					**44**

CBCS Syllabus as per NEP 2020 for M.A. II
(2023 Pattern)

Name of the Programme : M.A Marathi
Programme Code- : PAMAR
Class : M.A.II
Semester : III
Course Type : Major Mandatory (Theory)
Course Name : प्रसारमाध्यमे आणि साहित्य व्यवहार
Course Code : MAR-601-MJM
No. of Lecturer : 60
No. of Credit : 04

Course Objectives:

१) प्रसारमाध्यमाकरिता आवश्यक लेखन कौशल्याची माहिती होईल.
२) विद्यार्थ्यांची भाषिक क्षमता विकसित होईल.
३) प्रसारमाध्यमाचे समाजातील महत्त्व लक्षात येईल.
४) दृक-श्राव्य माध्यमांसाठी लेखन करण्याची क्षमता विकसित होईल.
५) सर्जनशील लेखनाचे स्वरूप लक्षात येईल.
६)विद्यार्थ्याला एका साहित्य प्रकारातून दुसऱ्या साहित्य प्रकारात रुपांतर करण्याची कला येईल.
७) प्रसारमाध्यमात सेवेच्या कोणकोणत्या संधी आहेत त्याची माहिती होईल.

Course Outcome:

CO1. प्रसामाध्यामाकरिता आवश्यक लेखन कौशल्याची माहिती होते.
CO2. प्रसारमाध्यमात सेवेची संधी मिळवण्याकरिता विद्यार्थ्यांची भाषिक क्षमता विकसित होते.
CO3. दृक-श्राव्य माध्यमांसाठी लेखन करण्याची क्षमता विकसित होते .
CO4. आस्वादात्मक लेखनाचे स्वरूप आणि लेखनातील विविधता लक्षात येते.
CO5. सर्जनशील लेखनाचे स्वरूप लक्षात येते.
CO6. विद्यार्थ्याला एका साहित्य प्रकारातून दुसऱ्या साहित्य प्रकारात रुपांतर करण्याची क्षमता येते.
CO7. परीक्षण, मूल्यमापन, समीक्षा इत्यादि. लेखनाचे आकलन होईल.

Topics and learning points

घटक	तपशील	तासिका
१	**मुद्रित माध्यमांसाठी लेखन** १) भाषा स्वरूप आणि वैशिष्ट्ये वृत्त संस्कृतीचे स्वरूप घटक वाटचाल २) फिचर रायटिंग रिपोर्टज- शेती, निसर्ग ,आरोग्य, विज्ञान इत्यादी	१०
२	**विकास पत्रकारिता** १)प्रयोजन आणि व्याप्ती १) प्रवास वर्णन	१०
३	**आस्वादात्मक लेखन** १)सर्जनात्मक आणि आस्वादात्मक लेखन स्वरूप २) नाट्यसंवादात्मक लेखन ३) चित्रपट आस्वादात्मक लेखन ४) ग्रंथ आस्वादात्मक लेखन	१०
४	**परिचयात्मक/ परीक्षणात्मक लेखन** १) पुस्तक परीक्षण २) लेखक परिचय ३) समाजसेवक ४) कथालेखन, संवादलेखन	१०
५	**वृत्तसंकलन प्रक्रिया** १) वृत्त संकलन संकल्पना आणि स्वरूप २) प्रासंगिक कार्यक्रम ३) वृत्तपत्र मालिका लेखन	१०
६	**लोककला विषयक वृत्त संकलन** १) लोकसाहित्य व लोककला २) लोकसाहित्याची लक्षणे ३) विविध लोककलाचे वृत्त संकलन	१०

संदर्भ ग्रंथ-

१) नाटककारांची कला- जी बी प्रिस्ले
२) खेळ नाटकाचा- राजीव नाईक
३) संपादन स्वरूप आणि कार्य- यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ नाशिक
४) बातमीची कार्यक्षेत्रे- यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ नाशिक
५) दूरदर्शन साठी लेखन- केशव केळकर
६) जाहिरातीचे युग -केशव केळकर

७) सर्जनात्मक लेखन- आनंद पाटील
८) पत्रकारितेचा स्वभाव- ल. ना. गोखले
९) फिचर रायटिंग- प्रसन्नकुमार अकलूजकर
१०) पत्रकारिता स्वरूप आणि चिकित्सा- महावीर जोंधळे
११) वैखरी- डॉ. अशोक केळकर
१२) जाहिरात शास्त्र- डॉ. वंदना खेडेकर
१३) मराठी चित्रपटाची पटकथा- डॉ. अनिल सपकाळ
१४) पटकथालेखन- डॉ. रंजना नेमाडे
१५) दूरदर्शन आणि प्रसारमाध्यमे- केशव साठ्ये
१६) मराठी साहित्य काही लेखन बंध- डॉ. सुधाकर शेलार

Choice Based Credit System Syllabus (2020 NEP Pattern)

(As Per 2023Pattern)

Mapping of Program Outcomes with Course Outcomes

Class: **M.A.**II (Sem III) **Subject**: MARATHI

Course: Theory **Course Code**: MAR-601-MJM

Title of Course : प्रसारमाध्यमे आणि साहित्य व्यवहार

Weightage: 1= weak or low relation, 2= moderate or partial relation, 3= strong or direct relation

	Programme Outcomes (POs)									
Course Outcomes	**PO 1**	**PO 2**	**PO 3**	**PO 4**	**PO 5**	**PO 6**	**PO 7**	**PO 8**	**PO 9**	**PO 10**
CO 1	3	1	3	1	1	1	1	1	1	1
CO 2	1	1	1	3	1	1	1	1	1	1
CO 3	1	1	1	1	1	1	1	1	3	3
CO 4	1	1	1	1	3	1	1	1	1	1
CO 5	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1
CO 6	1	3	1	1	1	1	2	1	1	1
CO 7	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1

Justification for the mapping

PO1 Comprehensive Knowledge and Understanding:

CO1: विविधप्रसार माध्यमासाठी लेखन करण्यासाठी आवश्यक असणारे कौशल्ये विकसित झाल्यामुळे मुद्देसूद लेखन करण्याचे आकलन होऊन माध्यमाचे ज्ञान विकसित होईल.

PO2 Application of knowledge and skills:

CO6: वृत्तसंकलन प्रक्रियेचे आकलन झाल्यामुळे समाजामधील विविध प्रश्न, समस्या याच्याविषयी आस्था निर्माण होईल.व त्याचे निराकरण करण्यासंबंधी उपाय सुचाविले जातील.

PO3 Constitutional, humanistic, ethical, and moral values:

CO1: विविधप्रसार माध्यमासाठी लेखन करण्यासाठी आवश्यक असणारे कोशल्ये विकसित झाल्यामुळे मुद्देसूद लेखन करण्याचे कौशल्य ज्ञात होईल.

PO4 Employability and job-ready skills, and entrepreneurship skills:

CO2: प्रसारमाध्यमे आणि साहित्यव्यवहार यांच्या अभ्यासामुळे भाषिक क्षमता विकसित होऊन मुद्रित आणि दृक-श्राव्य प्रसारमाध्यमांमध्ये लेखन करण्यासाठी संधी प्राप्त होईल.

PO5 Autonomy, Responsibility, and Accountability:

CO4: आस्वादात्मकलेखनाचे स्वरूप व त्यातील विविधता याच्या अभ्यासामुळे त्या अनुषंगाने लेखन निर्मिती करण्यास विद्यार्थी सक्षम होईल.

PO6 Research Skills:

CO7: परिचयात्मक/परीक्षणात्मक लेखन पद्धतीच्या अभ्यासामुळे संशोधन वृत्ती विकसित होईल. प्रसारमाध्यमांसाठी लेखन करताना त्याचा फायदा होऊन संशोधनात्मक अभ्यासपूर्ण लेखन होण्यास मदत होईल.

PO7 Critical and Creative:

CO6. उत्कृष्ट साहित्याचे एका साहित्य प्रकारातून दुसऱ्या साहित्य प्रकारात रुपांतर करण्याची क्षमता विकसित होऊन ज्ञान प्राप्त होईल.

PO8 Problem-solving Abilities:

CO5: आस्वादात्मक आणि सर्जनात्मक लेखनाचे स्वरूप लक्षात आल्यामुळे त्या पार्श्वभूमीवर विद्यार्थी साहित्याची निर्मिती करताना स्वानुभव चित्रित करतील.

PO9 Collaboration and Teamwork:

CO3: गटचर्चेच्या माध्यमातून दृक-श्राव्य माध्यमांसाठी लेखन करण्यासाठी विद्यार्थ्यांची क्षमता विकसित होईल.

PO10 Digital and technological skills:

CO3: दृक श्राव्य माध्यमांसाठी लेखन करताना छायाचित्र, चित्रे, व्हिडिओ ऑडिओ इत्यादी गोष्टीचा योग्य वापरचे ज्ञान होऊन गुणवत्तापूर्ण साहित्य निर्मिती करण्यास विद्यार्थी सक्षम होईल.

****

CBCS Syllabus as per NEP 2020 for M.A. II
(2023 Pattern)

Name of the Programme	**:**	**M. A. MARATHI**
Program Code	**:**	**PAMAR**
Class	**:**	**M. A. II**
Semester	**:**	**III**
Course Type	**:**	**Major Mandatory (Theory)**
Course Name	**:**	**साहित्य समीक्षा व संशोधन**
Course Code	**:**	**MAR-602-MJM**
No. of Lectures	**:**	**60**
No. of Credits	**:**	**4**

Course Objectives:

१. साहित्याबद्दलची व समीक्षा व्यवहाराची समज वाढीला लागणे
२. समीक्षेचे स्वरूप व संकल्पना समजाऊन घेणे.
३. समीक्षा विचारातील मूल्यकल्पनांचा परिचय करून घेणे.
४. समीक्षा करण्याची दुष्टी व क्षमता विकसित करणे.
५. विविध समीक्षापध्दतींमागील विचारव्यूह, सहसंबंध समजून घेणे.
६. आदर्श समीक्षकाचे गुण **समजून देणे.**
७. वाड्मयीन मूल्ये व जीवनमूल्ये यांचा परस्परसंबंध समजून घेणे.

Course Outcomes:

CO1 .साहित्य व समीक्षेबद्दलची जाण व समज—क्षमता वाढते.
CO2 .समीक्षाविचारातील मूल्यकल्पना विचारव्यूह आणि समीक्षणात्मक दृष्टी विकसित होते.
CO .3 विविध समीक्षापध्दतींमागील विचारव्यूह, सहसंबंध समजून **घेता येईल.**
CO .4 समीक्षा करण्याची दुष्टी व क्षमता विकसित होईल.
CO .5 आदर्श समीक्षकाचे गुण **समजून येतील.**
CO .6 वाड्मयीन मूल्ये व जीवनमूल्ये यांचा परस्परसंबंध **समजून घेता येईल.**
CO7 .साहित्यातील मुल्यमापनाचे विविध आंतरविद्याशाखीय दृष्टिकोन समजण्यास मदत होईल.

Topics and Learning Points

घटक	तपशील	तासिका
१	**समीक्षेची संकल्पना** • साहित्य कलेची द्विध्रुवात्मकता • समीक्षा संकल्पना आणि स्वरूप • समीक्षेची **वैशिष्ट्ये** • समीक्षेचे प्रयोजन • समीक्षेतील साहित्याचे आकलन, आस्वाद–मूल्यमापन यांचे स्थान व कार्य	१०
२	**आदर्श समीक्षकाचे गुण** • साधना, • रसिकता, • प्रज्ञा, • तुलनाक्षमता, • बहुश्रुतता • चिकित्सकता, • मूल्यविवेक, • विश्लेषकता, • व्युत्पन्नता, • भाषिक तयारी इ.	१०
३	**समीक्षकाने पाळावयाची पथ्ये** • समीक्षाविषयाचे अवधान व तारतम्य • निकषाचे तारतम्य • यक्तिनिष्ठता आणि वस्तुनिष्ठता यांचे तारतम्य • मांडणी व शैली यांचे तारतम्य • संगती व सुसूत्रता यांचे भान • नेमकेपणा व तार्किकता यासंबंधीचा विवेक	१०

	• वाङ्मयीन मूल्ये व जीवनमूल्ये यांचा परस्परसंबंध आणि त्यांच्या वापराबाबत करावयाचा विवेक	
४	**समीक्षेच्या पध्दती** • आस्वादक समीक्षा • चरित्रात्मक समीक्षा • मानसशास्त्रीय समीक्षा • ऐतिहासिक समीक्षा • समाजशास्त्रीय समीक्षा • मार्क्सवादी समीक्षा • स्त्रीवादी समीक्षा आणि इतर समीक्षापध्दतींचा परिचय	१०
५	**मराठी समीक्षेची वाटचाल** • इ.स. १८७४ ते इ.स. १९२० • इ.स. १९२१ ते इ.स. १९४५ • इ.स. १९४६ ते इ.स. १९७५	१०
६	• इ.स. १९७५ ते इ.स. १९९० • इ.स. १९९० ते इ.स. २००० • इ.स. २००० ते २०२०	१०

संदर्भ ग्रंथ:

१. समीक्षेची नवी रूपे– गंगाधर पाटील
२. वाङ्मयीन वाद– म.सा.परिषद, प्रकाशन पुणे
३. टीकाविवेक– श्री.के क्षीरसागर
४. साहित्यसमीक्षा: स्वरूप आणि विकास– ना.वा.गोडबोले , गं.ना.जोगळेकर
५. नवसमीक्षा – काही विचारप्रवाह– संपादक गो.म.कुलकर्णी
६. आदिबंधात्मक समीक्षा– म.सु.पाटील
७. मानसशास्त्रीय समीक्षा– डॉ.अ.वा.कुलकर्णी
८. सांहित्याची निर्मितिप्रक्रिया– डॉ. आनंद यादव
९. मराठी समीक्षेची वाटचाल– गो.म.कुलकर्णी
१०. साहित्य: स्वरूप आणि समीक्षा– वा.ल.कुलकर्णी

११. साहित्य: स्वरूप आणि संमीक्षा– दि.के.बेडेकर
१२. साहित्य: समाज व संस्कृती– दिगंबर पाध्ये
१३. साहित्य, शासन:स्वरूप व समीक्षा– वसंत पाटणकर
१४. वाङ्मयीन आकलन – रा.ग.जाधव, वाङ्मय सेवा प्रकाशन, नाशिक रोड
१५. आहिराणी लोकगीते आणि लोकभाषा – म सु.पगारे वाङ्मय सेवा प्रकाशन नाशिक रोड
१६. स्त्रीवादी समीक्षा: स्वरूप आणि उपयोजन – डॉ. आश्विनी धोंगडे
१७. जनसाहित्याच्या दिशेने – या. वा. वडस्कर
१८. बापट उवाच्– संपा. डॉ. बाळासाहेब गुंजाळ (वाङ्मयसेवा प्रकाशन,नाशिक रोड)
१९. तौलनिक साहित्याभ्यास: मूलतत्त्वे आणि दिशा – वसंत बापट
२०. प्रतिसाद– बाळकृष्ण कवठेकर
२१. टीका प्रपंच – कमलाकर दीक्षित,मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे.
२२. प्रदक्षिणा (खंड १,२)– संपा. म. सा. परि ाद कॉंटिनेंटल प्रकाशन, पुणे)
२३. बापटांचे गद्यसाहित्य: आशय आणि आस्वाद – डॉ. बाळासाहेब गुंजाळ
२४. टीका आणि टीकाकार – डॉ. वा.भा. पाठक
२५. मार्क्सवादी साहित्यविचार – के.रं. शिरवाडकर
२६. साहित्याचे परीघ – डॉ. निशिकांत ठकार
२७. प्रा. रा.श्री. जोग गौरवग्रंथ – संपा. द. न. गोखले, भावे, पाध्ये
२८. वाङ्मयीन वाद: संकल्पना व स्वरूप– संपा. सीताराम रायकर, आनंद यादव
२९. समीक्षेतील नव्या संकल्पना – संपा. डॉ. मनोहर जाधव
३०. सामाजिक शास्त्रे आणि साहित्य – संपा. डॉ. ह.श्री.साने
३१. साहित्य आणि संस्कृती – डॉ. दु. का. संत
३२. साहित्य विचार: प्रा. रा.श्री. जोग गौरव ग्रंथ – संपा द. न. गोसावी व इतर
३३. त्रिदल – संपा. एम. आर. शेख
३४. वाङ्मयीन संज्ञा व संकल्पना कोश – संपा. वसंत डहाके व इतर
३५. कवितेची शैली – डॉ. महेंद्र कदम
३६. कादंबरी: सार आणि विस्तार –डॉ. महेंद्र कदम
३७. स्त्रीवादी विचार आणि समीक्षेचा मागोवा – डॉ. शोभा पाटील, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे.
३८. समीक्षेतील अवतरणे – रा.ग. जाधव
३९. मराठीतील रूपनिष्ठ समीक्षा – डॉ. सिद्धार्थ आगळे
४०. महाराष्ट्र साहित्य पत्रिका जानेवारी मार्च २०२०

४१. मराठी साहित्याचे समकालीन संदर्भ – विनायक येवले, अक्षरवाड्मय प्रकाशन, पुणे
४२. जागतिकीकरण, बदलते सामाजिक वास्तव आणि समकालीन मराठी कविता – अक्षरवाड्मय प्रकाशन, पुणे
४३. स्त्रीभान: स्त्रियांच्या साहित्याची समीक्षा – संपादक कविता घांगडे – अक्षरवाड्मय प्रकाशन, पुणे
४४. कविता विशेषांक – संपादक बाळासाहेब घोंगडे – अक्षरवाड्मय प्रकाशन, पुणे

Mapping of Program Outcomes with Course Outcomes

Class: MA II (Sem III) **Subject**: MARATHI
Course: Major Mandatory (Theory) **Course Code**: MAR-602-MJM
Title of Course : साहित्य समीक्षा व संशोधन

Weightage: 1= weak or low relation, 2= moderate or partial relation, 3= strong or direct relation

	Programme Outcomes (POs)									
Course Outcomes	PO 1	PO 2	PO 3	PO 4	PO 5	PO 6	PO 7	PO 8	PO 9	PO 10
CO 1	3	2	2	2	2	2	2	2	2	1
CO 2	2	3	2	2	1	2	1	3	2	1
CO 3	2	2	2	2	2	1	2	3	2	3
CO 4	2	3	3	3	1	2	1	2	2	1
CO 5	2	2	2	2	3	2	2	1	2	1
CO 6	2	2	3	2	2	3	1	2	2	1
CO 7	3	2	2	1	2	1	2	2	3	2
CO 8	3	2	2	2	1	2	1	2	2	2

Justification for the mapping

PO1: Critical and Creative Thinking:
CO1: साहित्याबद्दलची जाण वाढीस लागते व लेखन निर्मिती व सर्जनशीलतेची क्षमता, साहित्याचा अभ्यास विविध दृष्टिकोनातून करण्याची क्षमता विकसित होते.

PO2: Communication Skill:
CO4 : साहित्य समीक्षेच्या अभ्यासाने विद्यार्थी जीवनात जीवन मूल्यांचे व कालामूल्यांचे संस्कार होतील व अभिव्यक्त होण्याची तसेच जवाबदार नागरिकत्वाची जाणीव निर्माण होईल.

PO3: Multicultural Competence:
CO6: साहित्य अभ्यासाने बहुविध सांस्कृतिक मूल्यांची शिकवण विद्यार्थ्यांना मिळेल आणि विद्यार्थी विविध समाज घटकांमध्ये संवाद साधेल. लेखक,वाचक,रसिक समीक्षक साहित्यकृती यांच्यातील अनुबंध समजल्यामुळे सामाजिक क्षेत्रात संवादाची कौशल्ये विकसित होतात व आत्मविश्वास वाढतो.
CO4 : साहित्याच्या व भाषेच्या अभ्यासाने परिणामकारक संवाद कौशल्ये निर्माण होईल. विद्यार्थ्यांचा आत्मविश्वास वाढीस लागेल.

PO4: Research Skills:

CO4: साहित्य समीक्षेच्या विविध पद्धती आणि दृष्टीकोन यांच्यातील सखोलता, विचार करण्याची क्षमता वाढेल व या प्रक्रियेतील सहसंबंध लक्षात येतील.

PO5: Environmental awareness:

CO5: साहित्यातून मिळणाऱ्या समीक्षादृष्टीमुळे पर्यावरणीय जाणीव जागृती होईल व त्याचे महत्त्व लक्षात येईल.

PO6: Problem-solving Abilities:

CO7 : साहित्य समीक्षेच्या अभ्यासातून वाद्‌म्यिन मूल्ये व जीवन मूल्ये यांच्यातील परस्पर संबंध समजतो समीक्षेची स्वतःची शैली तयार होते.व जीवनाकडे पाहण्याचा दृष्टीकोन तयार होतो.

PO7: Collaboration and Teamwork:

CO3 : साहित्याच्या आकलनाने निसर्ग, सभोवताल समजून घेण्यास सक्षम होतात व त्यातून पर्यावरण विषयक सजग जाणीव वाढीस लागेल. गटचर्चातून विविध दृष्टिकोन समजून घेण्यस मदत होते.

PO8: Value inculcation:

CO2 : साहित्य समीक्षेच्या अभ्यासाने मूल्यात्मक जाणीव व समीक्षेची दृष्टी विकसित होते व साहित्याच्या आकलन क्षमतेत वाढ होते. मूल्य संवर्धन करण्याची दृष्टी विकसित होते.

CO3 : विविध साहित्य प्रकारांचे आकलन व निर्मिती प्रकियेमागील भूमिका समजून घेता येते.

PO9: Digital and technological skills:

CO7: साहित्य मूल्यमापनाच्या विविध पद्धती व माहितीचे स्त्रोत डिजिटल माध्यमातून मिळविता येतील व साहित्य संशोधनात विश्लेषणात्मक लेखन कौशल्ये वाढीस लागेल.

PO10: Community Engagement and Service:

CO3: संशोधकाला समाज समूहामध्ये मिसळून समस्याची जाणीव होण्यास व सर्वेक्षण करण्याची क्षमतेत वाढ होऊन संशोधकाचे विविधांगी दृष्टिकोन विकसित होण्यास मदत होईल.

****

CBCS Syllabus as per NEP 2020 for M.A. II
(2023 Pattern)

Name of the Programme : M.A. Marathi
Programme Code- : PAMAR
Class : M.A.II
Semester : III
Course Type : Major Mandatory (Theory)
Course Name : विशेष लेखकाचा अभ्यास – डॉ. सदानंद देशमुख
Course Code : MAR-603-MJM
No. of Lecturer : 60
No. of Credit : 04

Course Objectives:

१) लेखकाचे वाङ्‌मयीन आकलन व लेखकाच्या व्यक्तिमत्त्वाची जडणघडण लक्षात घेणे.
२) साहित्याची सांस्कृतिक व वाङ्‌मयीन निर्मिती- स्वरूप व प्रेरणा समजावून घेणे
३) लेखकाचा कालखंड व त्याची साहित्य निर्मिती यातील संबंधाचा शोध घेता येईल.
४) लेखकाच्या साहित्यातील कालतत्त्व व चिरंतनतत्त्व यांचा मागोवा घेता येईल.
५) साहित्य निर्मितीचा क्रम लक्षात घेऊन लेखकाच्या लेखनातील परिवर्तनाचा विचार यांचा अभ्यास होईल.
६) साहित्य निर्मितीचे वैविध्य व त्यातील लेखकाचे स्थान याचा शोध घेणे.
७) विविध वाड्मय कृतीतून लेखकाचे योगदान व त्याचे तौलनिक आकलन करणे.

Course Outcome:

CO1. लेखकाची जडण घडण विद्यार्थ्याला समजून घेता येईल..
CO2. लेखकाच्या साहित्य निर्मितीमागे प्रेरणा,प्रवृत्ती,आणि प्रवाहांची माहिती होईल.
CO3. लेखकाच्या सामाजिक, सांस्कृतिक, वाङ्‌मयीन परिस्थितीचे आकलन होईल.
CO4. विद्यार्थ्यांचा जीवनाकडे पाहण्याचा दृष्टिकोन विकसित होईल.
CO5. लेखकाची जीवननिष्ठा व त्याचे साहित्य निर्मितीवरील परिमाण यांचा अभ्यास होईल.
CO6. मराठी साहित्यातील लेखकाचे योगदान व त्यांच्या साहित्यकृतीचे वाङ्‌मयीन आकलन समजेल.
CO7. ग्रामीण जीवनाचा बदलत्या परिप्रेक्षातून अभ्यास होईल.

Topics and learning points

घटक	तपशील	तासिका
१	**डॉ. सदानंद देशमुख यांचे व्यक्तित्व आणि कर्तृत्त्व** ● लेखकाची जडण घडण ● वाड्मयीन जडण घडण ● वाड्मयीन प्रवृत्ती व प्रवाह ● ग्रामीण साहित्याची परंपरा	60
२	**डॉ. सदानंद देशमुख यांचे कथासंग्रह** ● लचांड ● उठावण ● आधारवड ● खुंदळघास ● महालूट ● मेळवन ● रगडा	
३	**काव्यलेखन** ● गावकळा	
४	**डॉ. सदानंद देशमुख यांचे कथालेखन, कवितालेखन : स्वरूप वैशिष्ट्ये, भाषाशैली**	
५	**डॉ.सदानंद देशमुख यांचे ग्रामीण साहित्यातील स्थान व वाड.मयीन मूल्यमापन**	

संदर्भ ग्रंथ

१) लचांड - डॉ .सदानंद देशमुख
२) उठावण - डॉ .सदानंद देशमुख
३) आधारवड- डॉ .सदानंद देशमुख
४) खुंदळघास- डॉ .सदानंद देशमुख
५) महालूट- डॉ .सदानंद देशमुख
६) मेळवन - डॉ .सदानंद देशमुख
७) रगडा - डॉ .सदानंद देशमुख
८) गावकळा (कवितासंग्रह)- डॉ . सदानंद देशमुख सुविद्या प्रकाशन, पुणे

९) कादंबरी स्वरूप व समीक्षा- डॉ .द. भि . कुलकर्णी
१०)मराठी कादंबरी समीक्षा- डॉ. तानाजी भाऊ पाटील
११)मराठी कादंबरी समाजशास्त्रीय समीक्षा डॉ. रवींद्र ठाकूर
१२)ग्रामीण-प्रादेशिक मराठी कादंबऱ्यातील बोलीभाषा- डॉ. सुनील खामगळ
१३)साहित्य समीक्षा आणि आस्वाद- डॉ. दादा मोरे
१४)साहित्य समीक्षा स्वरूप आणि विकास- ना. वा. गोडबोले, डॉ .ग.ना.जोगळेकर
१५)मराठी साहित्य समाज आणि संस्कृती- डॉ .आनंद यादव
१६)ग्रामीण साहित्य एक चिंतन – डॉ . द. ता. भोसले

****

Choice Based Credit System Syllabus (2020 NEP Pattern)

(As Per 2023Pattern)

Mapping of Program Outcomes with Course Outcomes

Class: M.A.II (Sem III) **Subject**: MARATHI

Course: Theory **Course Code**: MAR-603-MJM

Title of Course : विशेष लेखकाचा अभ्यास – डॉ .सदानंद देशमुख

Weightage: 1= weak or low relation, 2= moderate or partial relation, 3= strong or direct relation

	Programme Outcomes (POs)									
Course Outcomes	**PO 1**	**PO 2**	**PO 3**	**PO 4**	**PO 5**	**PO 6**	**PO 7**	**PO 8**	**PO 9**	**PO 10**
CO 1	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1
CO 2	1	1	1	3	1	1	1	1	1	1
CO 3	1	3	1	1	1	1	1	1	1	1
CO 4	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1
CO 5	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1
CO 6	2	1	2	1	1	1	1	1	1	3
CO 7	1	1	1	1	3	1	1	1	3	1
CO 8	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Justification for the mapping

PO1 Comprehensive Knowledge and Understanding:

Co 1 'एका लेखकाचा अभ्यास' या समीक्षा पद्धतीचा परिचय होईल विशिष्ट लेखकाची निवड कशी करावी हे समजून येईल.

PO2 Application of knowledge and skills:

Co3 एका लेखकाच्या साहित्य निर्मितीच्या अभ्यासातून विद्यार्थ्यांना सामाजिक आकलनाचा अभ्यास होईल.

PO3 Constitutional, humanistic, ethical, and moral values:

Co6 एका लेखकाच्या साहित्यातील ग्रामीण जीवनातील मानवतावाद, नैतिकतेची मूल्ये, लोकजीवनातील परस्परातील साहचर्य, याचा व्यापक अभ्यास होईल.

PO4 Employability and job-ready skills, and entrepreneurship skills:

Co2 .शेतीसंबंधित ज्ञान व कौशल्य, नैसर्गिक आपत्तीवरील मात या अभ्यासक्रमातून विद्यार्थी प्राप्त करतील. याचा वापर त्यांना व्यावसायिक दृष्टिकोनातून करता येईल.

PO5 Autonomy, Responsibility, and Accountability:

Co7. जागतिकीकरणाचा ग्रामीण जीवनावर पडणाऱ्या प्रभावामुळे बदलत्या सामाजिक संदर्भ यांचा व्यक्तिगत व सामाजिक पातळीवरील परिणामांचा अभ्यास करता येईल.

PO6 Research Skills:

Co5. लेखकाच्या स्वतंत्र अभ्यासक्रमातून संशोधनात्मक अभिवृद्धी वाढीस लागेल.

PO7 Critical and Creative Thinking:

Co5 लेखकाच्या साहित्यकृतींच्या अभ्यासातून विद्यार्थ्यांचा जीवनाकडे पाहण्याचा सकारात्मक दृष्टिकोन तयार होईल. वाङ्:मयीनमूल्य आत्मसात करून चिंतनशीलता वाढीस लागेल.

O8 Problem-solving Abilities:

Co4. शेती व शेतकऱ्याच्या ग्राम जीवनातील जटील समस्या सोडविण्यास विद्यार्थ्यांची क्षमता विकसित होईल.

PO9 Collaboration and Teamwork:

Co7 विशेष लेखकाच्या विविध साहित्यकृतीचा एकत्रित अभ्यासातून विध्यार्थी गटचर्चा करतील. त्यामुळे लेखकाचे व्यक्तिमत्व समाजाकडे पाहण्याचा दृष्टिकोन तसेच जीवनाची समग्रता विद्यार्थी समजू शकेल.

PO10 Digital and technological skills:

Co6 माहिती तंत्रज्ञानाचा वापर करून लेखकाच्या संपूर्ण जीवनाचा,त्याच्या साहित्यिक कार्याचा सचित्रपट अभ्यासतील.

****

CBCS Syllabus as per NEP 2020 for M.A. II (2023 Pattern)

Name of the Programme	: M.A. MARATHI
Program Code	: PAMAR
Class	: M.A. II
Semester	: III
Course Type	: Major Mandatory (Theory)
Course Name	: भाषण लेखन : तंत्र व कला
Course Code	: MAR-604- MJM
No. of Lectures	: 30
No. of Credits	: 02

Course Objectives:

१. भाषणाचे स्वरूप समजावून घेणे .
२. भाषणासाठी आवश्यक घटकांचा विचार करता येईल.
३. भाषण एक कला आहे .हे समजावून घेता येईल .
४. भाषणाच्या संहिता लेखनाचे तंत्र समजावून घेता येईल.
५. भाषण लेखनाच्या पायऱ्या समजावून घेणे.
६. भाषण तयार करण्यासाठी आवश्यक घटकांचा अभ्यास करणे..
७. भाषणाची उद्देश निश्चिती समजावून घेणे.

Course Outcomes:

CO1. भाषणाचे स्वरूप लक्षात येईल.

CO2. भाषणाच्या तयारीसाठी आवश्यक घटक समजून येतील

CO3. भाषणाच्या संहिता लेखनाचे तंत्र लक्षात येईल.

CO4. भाषणाच्या उद्देश निश्चितीचे महत्त्व लक्षात येईल.

CO5. भाषण लेखन तंत्राचा अभ्यास होईल.

CO6. भाषण ही तंत्र शुद्ध कला साध्य होईल.

CO7. श्रोत्यांना सामावून घेण्याची कला अवगत होईल. .

Topics and Learning Points

घटक	तपशील	तासिका
१	**भाषणाचे स्वरूप** • भाषणाचे स्वरूप व महत्त्व • भाषणाचे प्रकार	१०
२	**भाषणासाठी आवश्यक घटक/तंत्र** • भाषण लेखनाच्या पायऱ्या • भाषण एक कला	१०
३	**भाषणाची संहिता** • नमुना १- स्वागताध्यक्षीय भाषण • नमुना 3- कार्यक्रमाचे अध्यक्षीय भाषण • नमुना २- दीक्षांत समारंभ भाषण	१०

संदर्भग्रंथ-

१. अशोक दा.रानडे, भाषण व नाट्यविषयक विचार, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई.
२. अंभुरे कैलास, आशययुक्त अध्यापन पद्धती, जयभद्रा प्रकाशन, औरंगाबाद.
३. मोकाशी/ नेमाडे, व्यावहारिक मराठी, शेतकरी साहित्य परिषद.
४. डॉ. महेश खरात, उत्तम वक्ता, सायन प्रकाशन, पुणे
५. सोलापुरे राजशेखर, उत्कृष्ट भाषण कला, विद्याभारती प्रकाशन, लातूर.
६. कॉलिंगवूड आर(मिलिंद मालशे /मालशे .ग.भाषांतर स) .जी., कलेची मूलतत्त्वे, महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळ, मुंबई.
७. व्यक्तिमत्त्व विकास -प्रा. विनय पाटील, अथर्व पब्लिकेशन्स, जळगाव
८. डॉ. पृथ्वीराज तौर, मराठी भाषिक कौशल्ये विकास, अथर्व पब्लिकेशन्स, जळगाव
९. ल. रा. नासिराबादकर, व्यावहारिक मराठी, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर.
१०. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर, प्र.के.अत्रे, यशवंतराव चव्हाण, वसंतराव नाईक यांच्यासह अनेक मान्यवरांच्या भाषणांचे संग्रह उपलब्ध आहेत .

****

Choice Based Credit System Syllabus २०२३ Pattern)

(As Per NEP 2020)

Mapping of Program Outcomes with Course Outcomes

Class: M.A. MARATHI (SEM III) **Subject**: MARATHI

Course: Major Mandatory (Theory) **Course Code**: MAR-604- MJM

Title of Course : भाषण लेखन : तंत्र व कला

Weightage: 1= weak or low relation, 2= moderate or partial relation, 3= strong or direct relation

	Programme Outcomes (POs)									
Course Outcomes	**PO 1**	**PO 2**	**PO 3**	**PO 4**	**PO 5**	**PO 6**	**PO 7**	**PO 8**	**PO 9**	**PO 10**
CO 1	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1
CO 2	1	3	1	1	1	1	1	1	1	1
CO 3	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1
CO 4	1	1	3	1	1	1	1	1	1	1
CO 5	1	1	1	3	1	1	1	1	1	3
CO 6	1	1	1	1	3	2	1	3	1	1
CO 7	1	1	1	1	1	1	1	1	3	1

Justification for the mapping

PO1 Comprehensive Knowledge and Understanding:

CO1: भाषणाचे स्वरूप तसेच आपल्या विषयाचे मुख्य विचार आणि त्याची महत्त्वाची माहिती विद्यार्थ्यांच्या लक्षात येईल.

PO2 Application of knowledge and skills

CO :2 विद्यार्थ्यास भाषणाची समग्रता व त्यासाठी एखादा प्रश्न किवा विचार निर्माण करून माडलेले मुद्दे अधोरेखित करता येतील .

PO3 Constitutional, humanistic, ethical, and moral values:

CO4: भाषणाच्या विचारातून समाजावर मानवतावादी विचारांची मांडणी करता येईल त्यातून विद्यार्थ्यांचे प्रबोधन होईल.

PO4 Employability and job-ready skills, and entrepreneurship skills:

CO5: भाषिक सर्जन हा भाषेच्या उपयोजनातील कौशल्याचा भाग असतो त्यातूनच विविध प्रकाराच्या रोजगाराच्या संधी विद्यार्थ्याला प्राप्त होतील.

PO5 Autonomy, Responsibility, and Accountability:

CO6: भाषेण कलेमुळे सामाजिक उत्तरदायित्व - भान विद्यार्थ्यामध्ये येईल आणि विद्यार्थी समाजाला मदत करण्यास तयार येईल.

PO6 Research Skills:

CO6: भाषण कलेमुळे विद्यार्थ्यांमध्ये विषयाची गोडी निर्माण होऊन बदलत्या समाजाचे चित्र संशोधनातून आणि इतिहासाच्या सर्वांगीण अध्ययनातून विद्यार्थ्यांना समजून येईल.

PO7 Critical and Creative Thinking:

CO3: भाषणामुळे विचाराची प्रासंगिकता, युक्तिवाद, वक्त्याची देहबोली विद्यार्थ्यांच्या लक्षात येईल.

PO8 Problem-solving Abilities:

CO6: भाषण ही तंत्रशुद्ध कला असल्यामुळे अंतर्विद्याशाखीय अभ्यास करण्यासाठी विद्यार्थ्यांच्या लक्षात येईल.

PO9 Collaboration and Teamwork:

CO:7 श्रोत्यांना सामावून घेण्याची कला अवगत होईल व . गट किंवा समूहाच्या माध्यमातून भाषणं कला विकसित होऊन विचाराचे आदान .प्रदान करता येईल-

PO10 Digital and technological skills:

CO5: आधुनिक तंत्रज्ञानाच्या साह्याने भाषण कला साध्य करण्यास मदत होईल. ऑडिओ- व्हिडिओ यांच्या मदतीने भाषण कौशल्ये आत्मसात करता येतील.

****

CBCS Syllabus as per NEP 2020 for M.A. II
(2023 Pattern)

Name of the Programme	:	**M. A. MARATHI**
Program Code	:	**PAMAR**
Class	:	**M. A. II**
Semester	:	**III**
Course Type	:	**Major Elective (Theory)**
Course Name	:	वैचारिक साहित्य
Course Code	:	**MAR-611-MJE (A)**
No. of Lectures	:	**60**
No. of Credits	:	**4**

Course Objectives:

1. वैचारिक साहित्याचे स्वरूप व संकल्पना समजून घेणे.
2. वैचारिक साहित्यामागील सामाजिक, राजकीय, शैक्षणिक, धार्मिक व सांस्कृतिक पार्श्वभूमी समजून घेणे.
3. वैचारिक साहित्याचा कालखंडांनुसार अभ्यास करणे.
4. मराठीतील वैचारिक साहित्याची परंपरा आणि मराठी वाड्मयातील स्थान समजून घेणे.
5. वैचारिक साहित्याची भाषिक वैशिष्ट्ये आणि वेगळेपणाचा शोध घेणे.
6. वैचारिक साहित्याच्या प्रेरणा समजून देणे.
7. वैचारिक साहित्याचे मूल्ये समजून घेणे.

Course Outcomes:

CO1. विद्यार्थ्यांना मराठीतील वैचारिक साहित्याची ओळख होईल.

CO2. महाराष्ट्राच्या जडणघडणीत वैचारिक साहित्याचे योगदान लक्षात येईल.

CO3. महाराष्ट्रात घडलेल्या घडामोडी व त्याचा साहित्यनिर्मितीवरील झालेला परिणाम लक्षात येईल.

CO4. वैचारिक साहित्याचा इतर साहित्यावर पडलेला प्रभाव अभ्यासता येईल.

CO5. वैचारिक साहित्याची भाषिक वैशिष्ट्ये आणि वेगळेपणाचा शोध घेता येईल.

CO6. वैचारिक साहित्याच्या प्रेरणा समजून घेता येतील.

CO7. वैचारिक साहित्याचे मूल्ये समजावून येतील.

Topics and Learning Points

अ.क्र.	तपशील	तासिका
१	**वैचारिक साहित्य : स्वरूप व संकल्पना** १.१ वैचारिक साहित्य : स्वरुप व संकल्पना १.२ साहित्यप्रकार : ललित व ललितेतर साहित्य १:३ वैचारिक साहित्य : प्रेरणा व प्रभाव १:४ वैचारिक साहित्याची मूल्ये	१०
२	**मराठी वैचारिक साहित्यामागील सामाजिक, राजकीय, धार्मिक व शैक्षणिक पार्श्वभूमी** २: १ इ.स. १८१८ ते इ.स. १८७५ या कालखंडाची पार्श्वभूमी २.२ इ.स. १८७६ ते इ.स. १९२० २.३ इ.स. १९२१ ते इ.स. १९४५ २.४ इ.स. १९४६ ते इ.स. १९६० २.५ इ.स. १९६१ ते इ.स. १९९० २.५ इ.स. १९९१ ते इ.स. २०००	१०
३	**मराठी वैचारिक साहित्य परंपरा** ३:१ वैचारिक साहित्य : विषय आणि व्याप्ती ३:२ मराठी वैचारिक साहित्य : नियतकालिकांचे योगदान ३.३ मराठी वैचारिक साहित्यातील समाजसुधारणेचा विचार ३:४ मराठी वैचारिक साहित्य व प्रबोधनाच्या चळवळी	१०
४	**मराठीतील वैचारिक साहित्याची वाटचाल आणि प्रमुख विचारवंत** ४:१ इ.स. १८१८ ते इ.स. १८७५ ४:२ इ.स. १८७६ ते इ.स. १९२०	१०
५	**मराठीतील वैचारिक साहित्याची वाटचाल आणि प्रमुख विचारवंत** ५.१ इ.स. १९२१ ते इ.स. १९४५ ५.२ इ.स. १९४६ ते इ.स. १९६० ५.३ इ.स. १९६१ ते इ.स. २०००	१०
६	**वैचारिक साहित्य : आशय आणि अभिव्यक्ती** ६:१ वैचारिक साहित्याचा आशय ६:२ वैचारिक साहित्य : अभिव्यक्ती वैशिष्ट्ये ६:३ वैचारिक साहित्याचा समाजीवनावरील प्रभाव	१०

संदर्भ ग्रंथ :-

1) मराठी साहित्यातील स्पंदने – गो. म. कुलकर्णी, सुवर्ण प्रकाशन पुणे १९८५.
2) वैचारिक वाड्मय भाग एक व दोन - यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ नाशिक.
3) मराठी वाड्मयाचा इतिहास खंड एक ते सात - महाराष्ट्र साहित्य परिषद पुणे.
4) मराठी वाड्मयाचा इतिहास – डॉ. अ. ना. देशपांडे
5) मराठी निबंध उदगम आणि विकास – डॉ. गिरीश मोरे स्वरूप प्रकाशन औरंगाबाद.
6) निबंध शास्त्र व कला – प्र. न. जोशी
7) प्रदक्षिणा भाग एक व दोन - महाराष्ट्र साहित्य परिषद, पुणे.
8) महात्मा फुले समग्र वाड्मय – संपा. धनंजय कीर, स. ग. मालशे व य. दि. फडके
9) महात्मा फुले गौरव ग्रंथ – संपा. हरी नरके, य. दि. फडके
10) मराठी निबंधाची वाटचाल – शं. गो. तुळपुळे
11) आगरकरांचा सामाजिक तत्वविचार - गंगाधर बाळकृष्ण सरदार
12) निबंधमाला - विष्णुशास्त्री चिपळूणकर
13) अर्वाचीन मराठी साहित्याची पार्श्वभूमी – सदा कऱ्हाडे
14) अर्वाचीन मराठी गद्याची पूर्वपिठिका – गं. बा. सरदार
15) महाराष्ट्र जीवन (खंड १ ते २) – गं. बा. सरदार
16) एकोणिसाव्या शतकातील सुधारणावाद व मराठी साहित्य – डॉ. सुधाकर शेलार
17) मराठी वाड्मयाची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी – गो. म. कुलकर्णी
18) निबंधकार डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर – डॉ. यशवंत मनोहर, संघमित्रा बुक हाऊस नागपूर.

****

(As Per NEP 2020)

Mapping of Program Outcomes with Course Outcomes

Class: M.A. II (Sem III) **Subject**: MARATHI
Course: Theory **Course Code**: MAR-611-MJE **(A)**
Title of Course : वैचारिक साहित्य

Weightage: 1= weak or low relation, 2= moderate or partial relation, 3= strong or direct relation

	Programme Outcomes (POs)									
Course Outcomes	**PO 1**	**PO 2**	**PO 3**	**PO 4**	**PO 5**	**PO 6**	**PO 7**	**PO 8**	**PO9**	**PO10**
CO 1	2	2	1	2	2	3	3	2	2	2
CO 2	3	2	2	2	3	2	2	3	2	2
CO 3	2	3	2	2	2	2	1	2	2	2
CO 4	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
CO 5	1	1	3	2	1	1	2	2	1	2
CO 6	3	2	2	2	2	1	2	1	3	1
CO 7	2	3	2	7	2	2	2	2	2	2
CO 8	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2

Justification for the mapping

PO1 Comprehensive Knowledge and Understanding:
CO2: वैचारिक साहित्यामुळे विचारांची बैठक तयार होते. त्यातील विचारवंत आणि लेखकाचे विचार जीवनाबद्दल समज वाढवतात. विचारांची संगती, विकास आणि ज्ञानाचा प्रसार होतो. या सर्वच गोष्टी वैचारिक समृद्धीसाठी अतिशय महत्त्वाच्या आहेत .

PO2 Application of knowledge and skills:
CO7: वैचारिक साहित्य अनेक क्षेत्रांमध्ये उपयुक्त असून त्यामुळे ज्ञान आणि कौशल्ये यांची सांगड घालता येते. भाषेच्या व साहित्याच्या समृद्धीसाठी एक नवीन दृष्टीकोन निर्माण होईल.

PO3 Constitutional, humanistic, ethical, and moral values:
CO7: वैचारिक साहित्य परंपरा व प्रवृत्तीचा अभ्यास होईल. वाङ्मयाच्या निर्मिती काळाचा व परिस्थितीचा अभ्यास करता येईल. तसेच साहित्य निर्मितीच्या काळातील समाजजीवनाचा ,त्यातील नीतिमूल्यांचा व जीवनमूल्यांचा अभ्यास करता येईल .

PO4 Employability and job-ready skills, and entrepreneurship skills:
CO7: या साहित्यामुळे समस्या संदर्भात विचार करण्याचे कौशल्ये विकसित होईल. कार्यक्षमता विकसित होईल. त्यामुळे समाजातील कोणत्याही प्रश्नासंदर्भात काम करता येईल. समाजामध्ये जाऊन प्रत्यक्ष काम

करण्यासाठी विचारांची बैठक तयार होईल. भाषेच्या माध्यमातून चालणाऱ्या वैयक्तिक व व्यावसायिक संधीचा शोध घेता येईल.

PO5 Autonomy, Responsibility, and Accountability:

CO2:वैचारिक साहित्याचा अभ्यास करून स्वायत्त साठी सामाजिक आर्थिक परिणामांचे विश्लेषण करण्यास मदत मिळेल. तसेच समाजाची ऐतिहासिक, सामाजिक, धार्मिक आणि राजकीय पार्श्वभूमी लक्षात येईल. त्याचबरोबर तत्कालीन समाज व साहित्य यांचे आकलन होईल .त्याचा परिणाम समाजाचा अभ्यास करताना होईल.

PO6 Research Skills:

CO1: वैचारिक ग्रंथांच्या आधारे साहित्य व समाजाच्या संशोधनास चालना मिळेल. वैचारिक साहित्याचे इतिहासातील स्थान व महत्त्व लक्षात येईल. समाजातील वैचारिक चळवळी व प्रबोधनाच्या चळवळी यावर संशोधन करता येईल. लेखकांची तत्वे, विचारपद्धती व तत्कालीन समाज यांचा अभ्यास करता येईल.

PO7 Critical and Creative Thinking:

CO1: वैचारिक साहित्याची ओळख होईल .त्यात आलेल्या तत्कालीन समाजवास्तवाचे दर्शन घडेल . वैचारिक समाज व जाणीव विकसित होईल. त्यामुळे समाजात असलेल्या अनिष्ट रूढी-परंपरा, चालीरीती याविरुद्ध काम करता येईल.

PO8 Problem-solving Abilities:

CO2 : वैचारिक दृष्टिकोन विकसित होईल. त्यामुळे समाजातील अनिष्ट रूढी-परंपरा, चालीरीती याविरुद्ध आवाज उठवता येईल. विचारवंतांच्या विचारांचा समाजामध्ये प्रसार व प्रचार करता येईल. त्या माध्यमातून समाजामध्ये जागृती करता येईल.

PO9 Collaboration and Teamwork:

CO6 : महाराष्ट्रातील विविध विचारवंतांचे विचार अभ्यासल्यामुळे विभिन्न दृष्टिकोन तयार होईल. अशा विचारांची माणसे संघटीत करता येतील. त्यांच्या सहकार्यामुळे समाज सुधारण्यास मदत होईल. समस्यांच्या मुळाशी जाण्यासाठी या साहित्याची मदत होईल.

PO10 Digital and technological skills:

CO5 : साहित्याचे संदर्भ समजून घेताना विचारवंतांचे विचार डिजिटल यंत्रणा, संचार, इंटरनेट आणि इतर डिजिटल साधनांच्या आधारे समाजापर्यंत पोहचवता येतील. तसेच डिजिटल संदर्भ पुस्तके, वेबसाइट, ब्लॉग्स यामार्फत वैचारिक साहित्याचे वाचन व लेखन करता येईल.

****

CBCS Syllabus as per NEP 2020 for M.A. II (NEP2020 Pattern)

Name of the Programme	**:**	**M. A. MARATHI**
Program Code	**:**	**PAMAR**
Class	**:**	**M. A. II**
Semester	**:**	**III**
Course Type	**:**	**Major Elective (Theory)**
Course Name	**:**	**मराठी लोकसाहित्य**
Course Code	**:**	**MAR-611-MJE (B)**
No. of Lectures	**:**	**60**
No. of Credits	**:**	**4**

Course Objectives:

1. लोकसाहित्याचे स्वरूप व संकल्पना समजून देणे.
2. लोकसाहित्याचे स्वरूप व व्याप्ती समजून देणे.
3. लोकसाहित्याचे समाज व साहित्यातील स्थान व महत्त्व समजून देणे.
4. लोकसाहित्याच्या विविध प्रकारांचा अभ्यास करणे.
5. मराठीतील लोकसाहित्याची भाषिक वैशिष्ट्ये आणि वेगळेपणाचा शोध घेणे.
6. लोकसाहित्याच्या अभ्यासकांचे व संशोधकांचे योगदान अभ्यासणे.
7. लोकसाहित्याच्या अभ्यासास व संशोधनास चालना देणे.

Course Outcomes:

CO1. विद्यार्थ्यांना मराठीतील लोकसाहित्याची ओळख होईल.

CO2. महाराष्ट्राच्या विविध प्रदेशातील लोकसाहित्याचे विशेष लक्षात येतील.

CO3. लोकसाहित्याचा सामाजिक,धार्मिक व सांस्कृतिक जीवनाशी असलेला अनुबंध लक्षात येईल.

CO4. लोकसाहित्याच्या अभ्यासास व संशोधनास चालना मिळेल.

CO5. लोकसाहित्याची भाषिक वैशिष्ट्ये आणि वेगळेपणाचा शोध घेता येईल.

CO6. लोकसाहित्याचे कलात्मक सौंदर्य व कलाविष्काराचे स्वरूप लक्षात येईल.

CO7. लोकसाहित्याचे विविध प्रकार व त्याचे स्वरूप याची ओळख होईल.

Topics and Learning Points

अ.क्र.	तपशील	तासिका
१	**लोकसाहित्य : स्वरूप व संकल्पना** १.१ लोकसाहित्य : स्वरुप व संकल्पना १.२ लोकसाहित्याची प्रयोजने १.२ लोकसाहित्य : प्रेरणा व प्रभाव १:३ लोकसाहित्य : वैशिष्ट्ये व वेगळेपण	१०
२	**लोकसाहित्य व लोकजीवन** २: १ लोकसाहित्य व लोकजीवन अनुबंध २.२ लोकसाहित्य व लोकसंस्कृती २.३ लोकसाहित्यातील निसर्गजाणिवा २.४ लोकसाहित्य व लोकसमजुती	१०
३	**लोकसाहित्याचे विविध कलाविष्कार** ३:१ लोककथा ३:२ लोकगीते ३:१ लोककला	१०
४.	**लोकसाहित्याचे विविध कलाविष्कार** ४:१ लोकनाट्य ४:२ लोकसंगीत ४: ३ लोकनृत्य	१०
५	**लोकसाहित्य व इतर शास्त्र अनुबंध** ५: १ लोकसाहित्य व इतिहास ५: २ लोकसाहित्य व मानव वंश शास्त्र ५: ३ लोकसाहित्य व भाषाशास्त्र ५: ४ लोकसाहित्य व मानसशास्त्र ५: ५ लोकसाहित्य व धर्मशास्त्र	१०
६	**लोकसाहित्य : आशय आणि अभिव्यक्ती** ६:१ लोकसाहित्याचे कलात्मक सौंदर्य ६:२ लोकसाहित्याचे सादरीकरण ६:३ लोकसाहित्याचे भाषिक वेगळेपण	१०

संदर्भ ग्रंथ :-

१. लोकसाहित्याचे अंत: प्रवाह - डॉ. प्रभाकर मांडे
२. लोकसाहित्याचे स्वरुप- डॉ. प्रभाकर मांडे
३. अपौरुषेय वाड.मय - डॉ. कमलाबाई देशपांडे
४. लोकसाहित्याची रूपरेषा – दुर्गा भागवत
५. धर्म आणि लकिसाहित्य – दुर्गा भागवत
६. मराठीतील स्त्रीधन-डॉ. सरोजिनी बाबर
७. मराठी लोकगीते- डॉ. सरोजिनी बाबर
८. मराठी लोककथा- डॉ. सरोजिनी बाबर
९. मराठी तमाशा- नामदेव व्हटकर
१०. मराठी लोकसंस्कृतीचे उपासक- डॉ. रा.चिं. ढेरे
११. लोकसाहित्याचे स्वतंत्र अभ्यासक्षेत्र- डॉ. गं. ना. मोरजे
१२. लोकसाहित्य कलाविचार- डॉ.गं. ना. मोरजे
१३. लोकसाहित्य विचार- डॉ. अनिल सहस्रबुद्धे
१४. नाचू कीर्तनाचे रंगी- डॉ. यशवंत पाठक
१५. भारतीय मिथ्यांचा मागोवा- विश्वनाथ खैरे
१६. लोकबंध- डॉ. अनिल सहस्रबुद्धे
१७. आदिवासी कलाविश्व- डॉ. गोविंद गारे
१८. लोकसंचित- डॉ. तारा भवाळकर
१९. लोकसाहित्य : उद्म व विकास – डॉ. शरद व्यवहारे
२०. लोकसाहित्य : शोध व समीक्षा- डॉ.रा. चिं. ढेरे
२१. संतसाहित्य आणि लोकसाहित्य- डॉ.रा. चिं. ढेरे
२२. मराठी लोककथा: स्वरूपमीमांसा- सी, वैदेही कोळेकर

****

Mapping of Program Outcomes with Course Outcomes

Class: M.A. II (Sem III) **Subject**: MARATHI
Course: Theory **Course Code**: MAR-611-MJE **(**B)
Title of Course : मराठी लोकसाहित्य

Weightage: 1= weak or low relation, 2= moderate or partial relation, 3= strong or direct relation

	Programme Outcomes (POs)									
Course Outcomes	**PO 1**	**PO 2**	**PO 3**	**PO 4**	**PO 5**	**PO 6**	**PO 7**	**PO 8**	**PO9**	**PO10**
CO 1	2	2	1	2	2	3	3	2	2	2
CO 2	3	2	2	3	2	2	2	3	2	3
CO 3	2	3	2	2	3	2	1	2	2	2
CO 4	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2
CO 5	1	1	3	3	1	1	2	2	1	1
CO 6	3	2	2	2	2	1	2	1	3	2
CO 7	2	3	2	2	2	2	2	2	2	2
CO 8	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2

Justification for the mapping

PO1 Comprehensive Knowledge and Understanding:
CO2. महाराष्ट्राच्या विविध प्रदेशातील लोकसाहित्याचे विशेष लक्षात येतील. या साहित्याचे इतिहासातील स्थान व महत्त्व लक्षात येईल. लोकजीवनातील विविध सांकृतिक बाबींची माहिती मिळेल. त्यामुळे समाज समजून घेण्यासाठी मदत होईल.

PO2 Application of knowledge and skills:
CO7. लोकसाहित्याचे विविध प्रकार व त्याचे स्वरूप याची ओळख होईल. लोकसाहित्याच्या माध्यमातून सामाजिक व सांस्कृतिक ज्ञान आणि कौशल्ये, लोक विविधतेचा प्रत्यय येईल.

PO3 Constitutional, humanistic, ethical, and moral values:
CO5: लोकसाहित्याचा आधारे समाजाच्या परंपरा व प्रवृत्तीचा अभ्यास होईल. वाड्मयाच्या निर्मिती काळाचा व परिस्थितीचा अभ्यास करता येईल. तसेच साहित्य निर्मितीच्या काळातील समाजजीवनाचा ,त्यातील नीतिमूल्यांचा व जीवनमूल्यांचा अभ्यास करता येईल .

PO4 Employability and job-ready skills, and entrepreneurship skills:
CO2. महाराष्ट्राच्या विविध प्रदेशातील लोकसाहित्याचे विशेष लक्षात येतील. त्यामुळे समाजा संदर्भात विचार करण्याचे कौशल्ये विकसित होईल. कार्यक्षमता विकसित होईल. तसेच लोकगीते, लोककथा व लोकनाट्याचा अभ्यास करून वैयक्तिक व व्यावसायिक कौशल्ये व संधीचा शोध घेता येईल.

PO5 Autonomy, Responsibility, and Accountability:

CO3: या साहित्याच्या माध्यमातून लोकांना स्वायत्तता त्याचे महत्व व सामाजिक जिम्मेदारी समजून देता येईल. त्याचबरोबर सामाजिक आर्थिक परिणामांचे विश्लेषण करण्यास मदत मिळेल. तसेच समाजाची ऐतिहासिक, सामाजिक, धार्मिक आणि राजकीय पार्श्वभूमी लक्षात येईल. त्याचबरोबर तत्कालीन समाज व साहित्य यांचे आकलन होईल

PO6 Research Skills:

CO4. लोकसाहित्याच्या अभ्यासास व संशोधनास चालना मिळेल. प्राचीन ग्रंथांच्या आधारे भाषेच्या संशोधनास व अभ्यासास मदत होईल. त्यामुळे समाजाचा ऐतिहासिक व सामाजिक दृष्टिकोनातून शोध घेता येईल .

PO7 Critical and Creative Thinking:

CO1: लोकसाहित्याची ओळख होईल . त्यात आलेल्या तत्कालीन समाजजीवनाचे दर्शन घडेल. ही समज लोकजीवनातील विविधतेच्या संदर्भात व प्रश्नाच्या संदर्भात काम करण्यास सहकार्य करेल.

PO8 Problem-solving Abilities:

CO2 लोकसाहित्याच्या वाचनातून समाजामधील अनेक प्रकारच्या समस्यांची आणि परिस्थितीची जाणीव होईल. त्यामुळे समाजात असलेल्या अनिष्ट रूढी-परंपरा, चालीरीती व याविरुद्ध विद्यार्थी विचारप्रवृत्त होईल.

PO9 Collaboration and Teamwork:

CO2.महाराष्ट्राच्या विविध प्रदेशातील लोकसाहित्याचे विशेष लक्षात येतील. महाराष्ट्रातील विविध लोकसाहित्य अभ्यासल्यामुळे समाजाबद्दल एक विशिष्ट दृष्टीकोन तयार होउन गटचर्चा होईल.

PO10 Digital and technological skills:

CO7 इतिहासातील अनेक गोष्टींचा शोध घेण्याचे कौशल्ये प्राप्त होतील. डिजिटल यंत्रणाइंटरनेट ,संचार , आणि इतर डिजिटल साधनांच्या आधारेलोकसाहित्य समाजापर्यंत पोहचवता येतील व वेबसाइट, ब्लॉग्स यामार्फत वैचारिक साहित्याचे वाचन व लेखन करता येईल.

****